

MANNA- RÆTTINDI- HVØRJI ERU TEY?

Mannarættindi eru teir karmar, ið tryggja, at vit kunnu hugsa, tosa og liva frítt og trygt. Vit hava hesi rættindi, tí vit eru menniskju. Mannarættindi eru galdandi fyri øll menniskju, allastaðni og til alla tíð.

Mannarættindi eru skrivað í Heimsyvirlýsingina um mannarættindi hjá Sameindu Tjóðum frá 1948. Heimsins leiðarar komu saman um at orða hesi 30 grundleggjandi rættindi, sum eingin kann taka frá okkum.

1. **Vit eru øll fødd fræls og javnlík.** Vit hava øll okkara egnu hugsanir og hugsjónir. Vit áttu øll at verið viðfarin á sama hátt.
2. **Øll eiga hesi rættindi, sama hvussu ymisk vit eru.**
3. **Vit eiga øll rættin til lív og at liva í frælsi og tryggleika.**
4. **Ongin hevur rætt at trælka okkum.** Vit kunnu ikki trælka nakran annan.
5. **Ongin hevur rætt at skaða okkum ella at pína okkum.**
6. **Øll hava rætt at vera vard í lógini.**
7. **Lógin er tann sama fyri øll.** Hon má fara rættvísiliga við okkum.
8. **Vit kunnu øll biðja dómsvaldið hjálpa okkum, tá ið vit ikki eru rættvísiliga viðfarin.**
9. **Ongin hevur rætt at fongsla okkum uttan eina góða grund, at halda okkum í varðhaldi ella at senda okkum av landinum.**
10. **Um vit verða stillað fyri rættin, eigur tað at vera alment.** Fólkið, ið viðger okkum, eigur ikki at lýða boðum frá øðrum.
11. **Ongin eigur at verða dømdur fyri at hava gjørt nakað, fyrr enn tað er prógvað.** Tá ið fólk siga, at vit hava gjørt okkum skeivt, hava vit rætt at vísa, at tað ikki er satt.
12. **Ongin eigur at royna at fáa okkum í ringt orð.** Ongin hevur rætt at koma í heim okkara, lata brøv okkara upp ella órógva okkum ella familju okkara uttan eina góða grund.
13. **Vit hava øll rætt at fara hagar, sum vit vilja í landi okkara og at ferðast uttanlands, sum vit vilja.**
14. **Um vit óttast fyri at verða illa viðfarin í heimlandi okkara, hava vit øll rætt at flýggja til annað land fyri at vera trygg.**
15. **Vit hava øll rætt at hoyra til eitt land.**
16. **Ein og hvør vaksin hevur rætt at giftast og at hava eina familju, um hann vil tað.**
17. **Øll hava rætt at eiga lutir og at býta millum sín.** Ongin eigur at taka tað, vit eiga, frá okkum uttan eina góða grund.
18. **Vit eiga øll rættin at trúgva tí, vit vilja, at hava eina trúgv og at broyta hana, um vit vilja.**
19. **Vit hava øll rætt at gera okkara egnu metingar, at hugsa tað vit vilja, at siga tað vit hugsa og at geva hugskotum okkara til kennar fyri øðum fólk.**
20. **Vit hava øll rætt at hitta vinir okkara og at arbeiða saman í friði fyri at verja rættindi okkara.** Ongin kann noyða okkum at fara upp í ein bólk, um vit ikki vilja.
21. **Vit hava øll rætt at taka lut í landsins leiðslu.** Tað eigur at vera loyvt einum og hvørjum vaksnum at velja fólk at stjórna landinum.
22. **Vit eiga rættin til eitt heim, nóg mikið av peningi at liva fyri og læknahjálp, um vit gerast sjúk.**
23. **Øll vaksin hava rætt til eitt starv, til rættvísa løn fyri arbeiðið og at vera í yrkisfelag.**
24. **Vit hava øll rætt at hvíla frá arbeiði og taka okkum av løttum.**
25. **Vit eiga øll rætt til eitt gott lív.** Ein og hvør hevur rætt til lívsumstøður, ið tryggja heilsu og vælveru, har uppi mat, klæði, bústað, heilsurøkt og almennar tænastur.
26. **Vit hava øll rætt til útbúgving og at ganga í barnaskúla, sum eigur at vera ókeypis.** Vit eiga at sleppa at læra eitt yrki ella at brúka øll evni okkara. Foreldur okkara hava rætt at gera av, hvussu og hvat vit læra. Vit áttu at lært um Sameindu Tjóðir, og um hvussu vit eiga at fara við øðrum fólk og at virða rættindi teirra.
27. **Vit eiga øll rætt at liva, sum vit vilja, og at njóta tað góða, sum vísindi og lærdómur gevur.** Tónleik, list, handverk og ítrótt er ætlað øllum at njóta.
28. **Landaskil má vera, so at vit øll kunnu njóta av rættindum og frælsi í egna landi okkara og um allan heim.**
29. **Vit hava eina skyldu fyri øðrum fólk, og vit eiga at verja rættindi og frælsi.**
30. **Ongin kann taka hesi rættindi og frælsi frá okkum.**